

**Generalitat
de Catalunya**

BIOLOGIA I ECOLOGIA DE LA VESPA ASIÀTICA (*Vespa velutina*)

Santa Coloma de Farners, 28 de març de 2014

DISTRIBUCIÓ

- ❑ L'àrea de distribució natural va des de l'Afganistan fins al nord de la Xina i Indonèsia.
- ❑ El 2004 va ser introduïda accidentalment a França (Bordeus). Ara ja ocupa quasi la meitat del territori francès.
- ❑ El 2010 va entrar a la Península ibèrica per Irún.
- ❑ El 2012 es detecta per primera vegada a Catalunya.

DISTRIBUCIÓ

❑ A Catalunya:

LOCALITAT/PARATGE	MUNICIPI	COMARCA	x	y	DATA
Coll del Quirc	VILAMANISCLE	ALT EMPORDÀ	505928	4692119	15/04/2012
Canejan	CANEJAN	VAL D'ARAN			/01/2013
La Vall d'en Bas	LA VALL D'EN BAS	LA GARROTXA	453748	4666874	15/09/2013
La Codina	LA VALL D'EN BAS	LA GARROTXA	452462	4664078	19/09/2013
Magatzem cremat	LA JONQUERA	ALT EMPORDÀ	496344	4698183	01/10/2013
Mas de l'Església Vella	LA JONQUERA	ALT EMPORDÀ	495453	4699087	01/10/2013
Susqueda	SUSQUEDA	LA SELVA	460214	4650880	01/10/2013
El Mallol	LA VALL D'EN BAS	LA GARROTXA	453793	4666751	01/10/2013
Castelladrall	RIPOLL	RIPOLLÈS	433830	4671599	05/10/2013
El Rossell	SANTA COLOMA DE FARNERS	LA SELVA	472154	4635235	15/10/2013
Carmansó	VILAJUÏGA	ALT EMPORDÀ	507659	4687612	30/10/2013
Riera de Santa Coloma	GARRIGUELLA	ALT EMPORDÀ	507029	4688073	30/10/2013
Can Marcet	BOADELLA	ALT EMPORDÀ	488275	4686552	01/11/2013
Coll de Condreu	SUSQUEDA	LA SELVA	459621	4655427	04/11/2013
Pla de Maia	SUSQUEDA	LA SELVA	460658	4654133	04/11/2013
Veïnat Cirera	LA VALL D'EN BAS	LA GARROTXA	454160	4667163	08/11/2013

DISTRIBUCIÓ

□ A Catalunya: 2013

ALIMENTACIÓ

Altres insectes

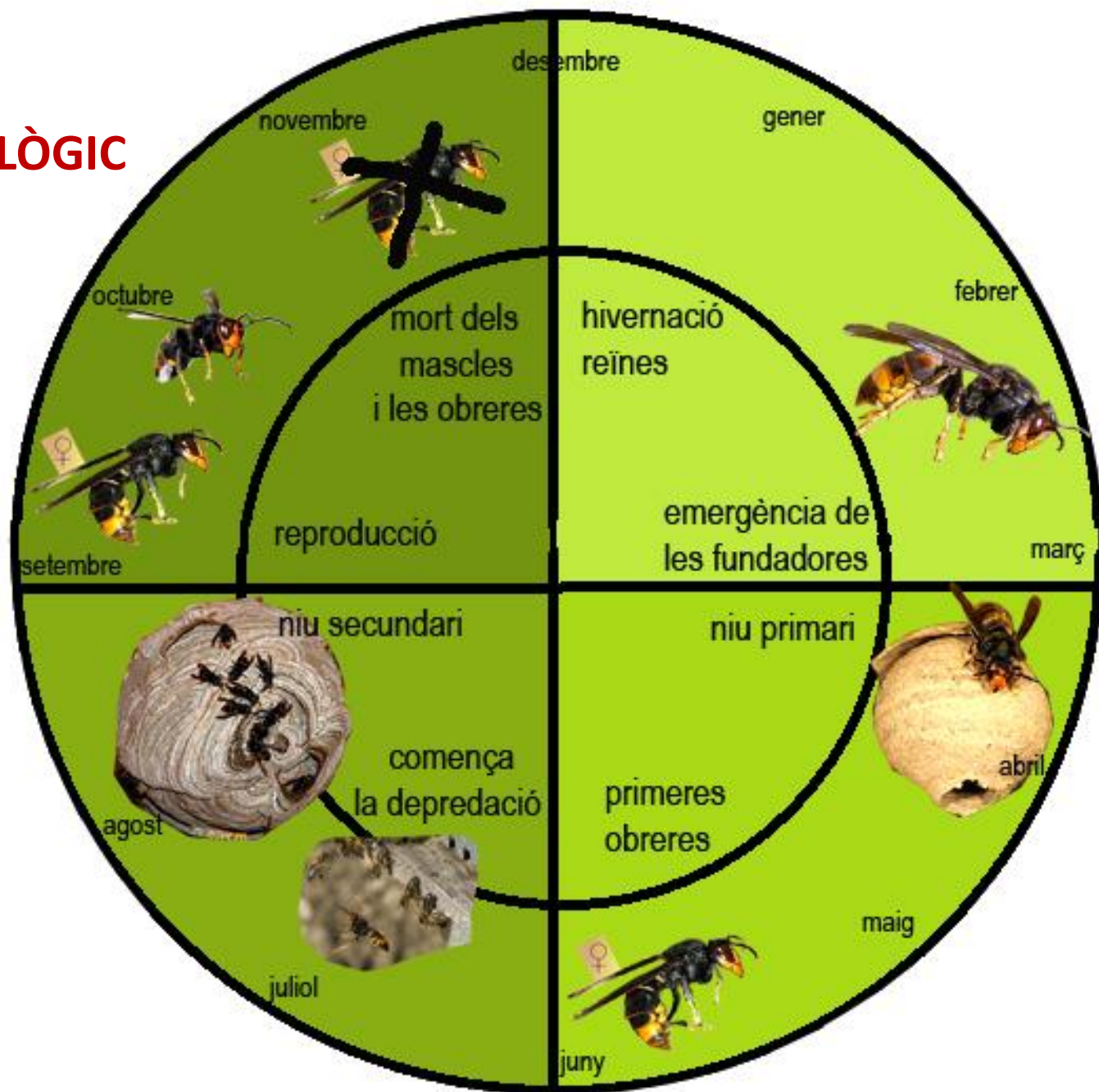
PRIMAVERA I ESTIU

Fruites

TARDOR

CICLE BIOLÒGIC

És perillosa per a les persones?

- ❑ La picada d'aquesta vespa **no és més perillosa** que la de qualsevol altra vespa o abella autòctona, menys per les persones al·lèrgiques en les quals pot arribar a ser molt greu.
- ❑ Com totes les picades de vespes i abelles pot produir una **hipersensibilitat** immediata especialment si es tracta d'una persona al·lèrgica o són **picades múltiples**: obstrucció de les vies aèries superiors i una forta reacció.
- ❑ **No és més agressiva** contra les persones que les altres vespes autòctones, menys a prop del niu que poden ser molt agressives.
- ❑ **No és una amenaça** per a la salut de les persones si es segueixen les recomanacions, però sí que ho és per a l'apicultura i les abelles de la mel.

**Generalitat
de Catalunya**

MESURES PREVENTIVES I APLICACIÓ DEL PROTOCOL SOBRE L'APICULTURA I EL SECTOR AGRARI

Santa Coloma de Farners, 28 de març de 2014

EL SECTOR APÍCOLA A CATALUNYA

Normativa vigent

- ❑ RD 209/2002, de 22 de febrer, pel qual s'estableixen normes d'ordenació de les explotacions apícoles
- ❑ RD 608/2006, de 19 de maig, pel qual s'estableix i regula un Programa nacional de lluita i control de les malalties de les abelles de la mel
- ❑ *Ordre de 19 de febrer de 1987, per la qual s'estableix un pla de lluita contra la varroasi de les abelles*
- ❑ *Decret 40/2014, de 25 de març, d'ordenació de les explotacions ramaderes*

EL SECTOR APÍCOLA A CATALUNYA

Tipus d'exploració:

Professionals: ≥ 150 arnes

No professionals: < 150 arnes

Autoconsum: ≤ 15 arnes

Imatge Dr. Titera

EL SECTOR APÍCOLA A CATALUNYA

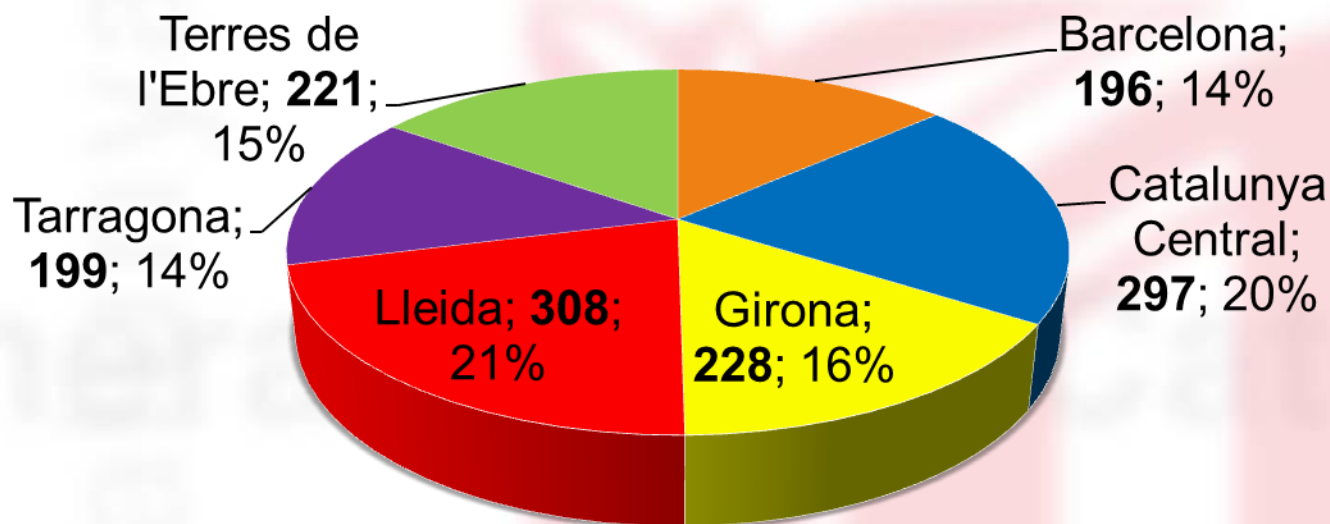
Registre de les explotacions apícoles:

S'han d'inscriure en el registre totes les explotacions apícoles, independentment del nombre d'arnes i de la seva ubicació

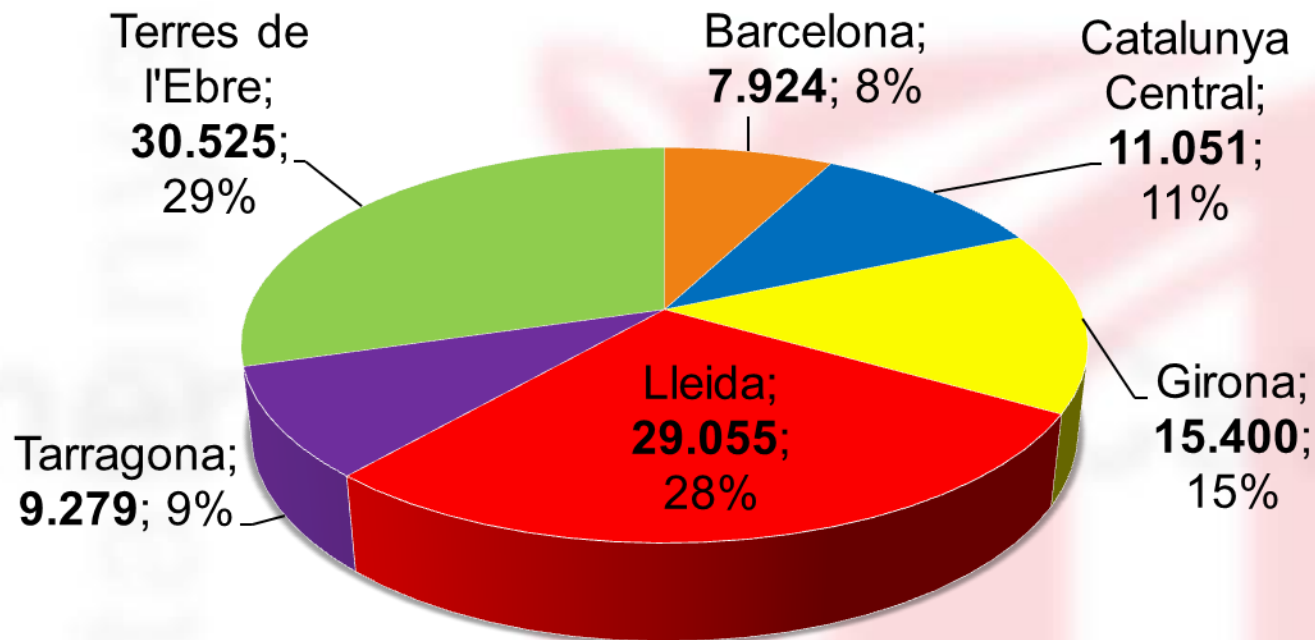
EL SECTOR APÍCOLA A CATALUNYA

Catalunya compta amb **1.449** explotacions apícoles actives:

EL SECTOR APÍCOLA A CATALUNYA

Catalunya compta amb **103.234** arnes:

EL SECTOR APÍCOLA A CATALUNYA

- Nombre total d'explotacions i arnes declarades al SIR el gener de 2014:
 - 1.042 explotacions de no autoconsum, amb 100.036 arnes
 - 407 explotacions d'autoconsum, amb 3.198 arnes

EL SECTOR APÍCOLA A CATALUNYA

- Explotacions de **no autoconsum**:
 - 183 explotacions **professionals** (amb més de 150 arnes) amb 80.584 arnes
 - 859 explotacions **no professionals** (amb més de 15 arnes i fins a 150) amb 19.452 arnes

EL SECTOR APÍCOLA A CATALUNYA

En resum:

- 28% explotacions **autoconsum** amb un 3% del cens total d'arnes
- 59% explotacions **no professionals** amb un 19% del cens total d'arnes
- 13% explotacions **professionals** amb un 78% del cens totals d'arnes

EL SECTOR APÍCOLA A CATALUNYA

Altres aspectes:

- Les 103.234 arnes declarades a Catalunya representen el 4% del nombre total estatal.
- Anualment, Catalunya produeix unes 1.900Tm de mel que representa aproximadament un 5,8% de la producció total estatal.

EL SECTOR APÍCOLA A CATALUNYA

Alt Empordà	48 explotacions actives: 3,30 % total Catalunya
Ripollès	13 explotacions actives: 0,89 % total Catalunya
Garrotxa	30 explotacions actives: 2,07 % total Catalunya
La Selva	48 explotacions actives: 3,30 % total Catalunya

PROTOCOL D'ACTUACIONS

La *Vespa velutina nigrithorax* (vespa asiàtica)

□ Afecta a l'apicultura:

- Depreda abelles adultes
- Disminueix la producció de mel, les abelles no surten a recol·lectar nèctar i pol·len
- Disminució de la pol·linització per manca d'abelles

PROTOCOL D'ACTUACIONS

La incidència no és constant:

- ❑ Menys incidència quan la concentració d'arnes en una mateixa zona és elevada, el dany es reparteix entre les diferents arnes
- ❑ Menys incidència en zones ecològicament equilibrades, poden capturar altres espècies
- ❑ Els abellars petits i atacats per la vespa asiàtica són els més perjudicats, encara que també els costa més trobar-los.

PROTOCOL D'ACTUACIONS

CREACIÓ DE LA COMISSIÓ TÈCNICA PÈR A LA LLUITA I CONTROL DE LA *VESPA VELUTINA*

□ Participants:

- Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat
- Direcció General d'Agricultura i Ramaderia
- CREAF
- Sector apícola

□ Tasques:

Elaboració i execució (la part corresponent) del protocol d'actuacions

PROTOCOL D'ACTUACIONS

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

Consideracions prèvies:

- ❑ Els mecanismes de lluita són molt limitats i de baixa eficiència
- ❑ En països o zones on ja és present, l'actuació es centra en:
 - un seguiment de l'extensió de l'espècie,
 - control de nius problemàtics i
 - paranyes de captura en eixams d'abelles que pateixen atacs.

PROTOCOL D'ACTUACIONS

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

- ☐ Informació
- ☐ Formació
- ☐ Avistaments i detecció
- ☐ Protocol de captures en explotacions apícoles
- ☐ Destrucció de nius
- ☐ Aplicació d'insecticida i retirada de niu
- ☐ Altres maneres de destrucció dels nius
- ☐ Actuacions de prevenció
- ☐ Calendari

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

INFORMACIÓ

- ☐ Realització i actualització periòdica de la pàgina web
- ☐ Fulletó
- ☐ TV / Ràdio / Premsa: notes de premsa
- ☐ Informació específica per als professionals (apicultors): revistes professionals o d'associacions, mailings, etc.
- ☐ Informació específica per a col·lectius que la puguin detectar fàcilment: agricultors i ramaders, caçadors, pescadors, boletaires, etc.
- ☐ CAPs

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

FORMACIÓ

Formació i divulgació, imprescindible en les fases de detecció i prevenció, dirigida a:

- ☐ Agents rurals, bombers i policies locals (agents que participin en la detecció i eliminació)
- ☐ Personal tècnic del DAAM
- ☐ Apicultors, principalment els que hagin de formar part en la prevenció / eliminació
- ☐ Altres: titulars explotacions agrícoles i ramaderes (principalment sector fructícola, de la vinya), caçadors, pastors.... Així com la ciutadania a través dels CAPs i ajuntaments

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

AVISTAMENTS I DETECCIÓ

Quan es detecti un niu o un exemplar de vespa asiàtica s'ha de comunicar al cos d'agents rurals:

CAR → Cap de Sala

93 561 70 00

acapsal.dma@gencat.cat

Enviar una fotografia, sempre que sigui possible

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

AVISTAMENTS I DETECCIÓ

- ☐ Les incidències no seran tancades fins que no siguin validades pel Cap de Regió o el Cap de Guardia dels CAR.
- ☐ En el cas de detectar algun exemplar, no intentar capturar-lo amb el risc de picada que suposa.
- ☐ Si es pot, fer fotografia de l'exemplar i enviar-la per correu electrònic
- ☐ Si es detecta un niu mantenir-se a una distància mínima de 5 metres i informar al CAR

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

AVISTAMENTS I DETECCIÓ

- ☐ Cal indicar la ubicació concreta de l'exemplar o niu i si s'observa algun tipus de risc (poblacions, etc...)
- ☐ Recollida de dades de les localitzacions i comprovació per a tenir coneixement de la detecció i expansió de l'espècie
- ☐ Elaboració d'un mapa de l'avanç de la vespa
- ☐ Comunicació al sector apícola i personal del DAAM de les noves localitzacions

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

PROTOCOL DE CAPTURA EN EXPLOTACIONS APÍCOLES

Quan la vespa asiàtica **ataqui un rusc** es faran servir **paranys atraients** (amb suc de cera vella fermentada, cervesa, vi blanc)

Es més efectiu si en cada parany es posa una vespa asiàtica morta (desprèn olor): foragita a les abelles i atreu les vespes

Sempre han de ser selectius i s'han de col·locar de juliol a octubre (març a abril)

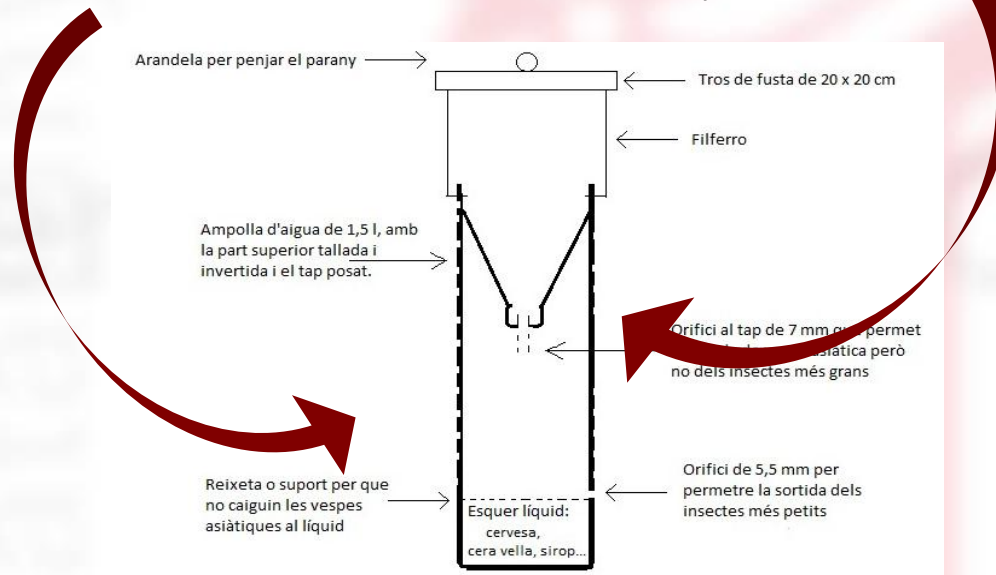
PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

Situació de les trampes de març a abril i de juliol a octubre

- ☐ A prop de les explotacions apícoles que han rebut atacs
- ☐ A la zona on s'hagin detectat nius l'any anterior en un radi d'1 Km
- ☐ En llocs estratègics de la zona del Pirineu (aquestes de juliol a octubre)

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

- ❑ El parany ha de penjar a una certa alçada del terra
- ❑ La quantitat d'esquer ja de d'ésser d'entre 100 a 150 ml i renovar-ho cada 15 dies
- ❑ Modificació de les trampes per evitar la mortalitat d'altres insectes:
 - Forat de l'entrada no superior a **10 mm** de diàmetre
 - Fer diversos forats en el seu lateral de 5,5 mm de diàmetre

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

DESTRUCCIÓ DE NIUS. DE JUNY A OCTUBRE

- Aplicació d'insecticida i retirada de niu

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

PREVENCIÓ

Els apicultors transhumants, han de vigilar molt a la tornada de zones amb vespa o dels Pirineus: dins les arnes o en el material.

PROTOCOL DE LLUITA I CONTROL

RESUM ACTUACIONS

- ☐ Març a abril: Col·locació de parany selectius en zones on anteriorment ha hagut presència de velutina
- ☐ Juny a octubre: Destrucció dels nius.
- ☐ Juliol a octubre: Col·locació de parany selectius en abellars atacats o zones amb vespa velutina.
- ☐ Octubre a febrer: Recull de dades i planificació. Detecció dels nius abandonats.